निवडक कादंबरी वाङ्मय

संपादक

प्रा. डॉ. विठ्ठल जंबाले

प्रा. डॉ. पंढरीनाथ धोंडगे

डॉ. बाळासाहेब दहिफळे

निवडक कादंबरी वाङ्मय

मुखपृष्ठावरील छायाचित्र होट्टल ता. देगलूर येथील चालुक्यकालीन राजवाड्याचे बाह्यदृश्य आहे.

या पुस्तकातील कोणत्याही भागाचे पुनर्निर्माण अथवा वापर इलेक्ट्रॉनिक अथवा यांत्रिकी साधनांनी-फोटोकॉपिंग, रेकॉर्डिंग किंवा कोणत्याही प्रकारे माहिती साठवणुकीच्या तंत्रज्ञानातून प्रकाशकाच्या व संपादक मंडळाच्या लेखी परवानगीशिवाय करता येणार नाही. सर्व हक्क राखून ठेवले आहेत.

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

यांच्या अभ्यासक्रमास अनुसरून व मराठी अभ्यास मंडळाच्या मान्यतेने श्रेयांक (सीबीसीएस) पद्धतीनुसार बी.ए. द्वितीय वर्ष, चतुर्थ सत्रासाठी, ऐच्छिक मराठी (MAR-VII) अभ्यासपत्रिका-सातवीकरिता नेमण्यात आलेले क्रमिक पाठ्यपुस्तक...

निवडक कादंबरी वाङ्मय

संपादक

प्रा. डॉ. विठ्ठल जंबाले,
मराठी विभागप्रमुख,
देगलूर महाविद्यालय, देगलूर.

प्रा. डॉ. पंढरीनाथ धोंडगे,
मराठी विभाग,
ज्ञानोपासक महाविद्यालय, जिंतूर.

डॉ. बाळासाहेब दहिफळे,
मराठी विभाग,
महाराष्ट्र उदयगिरी महाविद्यालय, उदगीर.

अक्षरवाङ्मय
प्रकाशन, पुणे

अक्षरवाङ्मय

ISBN : 978-93-84470-59-3

₹ 100/-

© सर्व हक्क, कुलसचिव, स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

निवडक कादंबरी वाङ्मय

संपादक

प्रा. डॉ. विठ्ठल जंबाले
प्रा. डॉ. पंढरीनाथ धोंडगे
डॉ. बाळासाहेब दहिफळे

प्रकाशक : बाळासाहेब घोंगडे
कविता गावडे-घोंगडे
अक्षरवाङ्मय प्रकाशन
धायरी, बेनकरनगर, पुणे - ४११ ०४१
संपर्क : ९८३४०३२०१५

कला व निर्मिती : अक्षरपेरणी, पुणे
प्रथम आवृत्ती : १२ मार्च, २०२१
मुद्रितशोधन : सुवर्णा कांचन
मुद्रक : श्रीबालाजी एंटरप्राईजेस, पुणे -४११०४१

''आपण विद्यार्थ्यांहून श्रेष्ठ व निराळे आहोत किंवा आपले स्थान वरचे आहे, ही जाणीव न ठेवता आपण त्यांचे एक स्नेही व सहकारी आहोत असे समजून एकरूप होण्याची, त्यांच्या जीवनाचे अविभाज्य अंग बनण्याची आवश्यकता आहे. अशा प्रकारचा शिक्षक मुलांना चांगले शिक्षण देऊ शकेल. मी स्वतःला पुढीलप्रमाणे प्रश्न विचारायला आरंभ केला. मी स्वतःवर जितके प्रेम करतो तितकेच विद्यार्थ्यांवर करू शकेन काय? मी स्वतःला जशी क्षमा करतो, तशी विद्यार्थ्यांना त्यांच्या चुकीबद्दल क्षमा करू शकेन काय? त्यांच्या सुख-दुःखात मी सहभागी होऊ शकेन काय? मुलांच्या जीवनातील सर्व अवस्थांत मी त्यांच्याशी पूर्णपणे एकरूप होऊ शकेन काय? मी हे करू शकेन, असे मला वाटले आणि समर्पणाच्या भावनेतून मी शिक्षकाचे काम स्वीकारले.''

-स्वामी रामानंद तीर्थ

मराठी अभ्यास मंडळ

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

प्रा. डॉ. केशव सखाराम देशमुख, अध्यक्ष तथा मराठी विभागप्रमुख, स्वा. रा. ती. मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

डॉ. पृथ्वीराज तौर, मराठी विभाग, स्वा. रा. ती. मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

प्रा. डॉ. राजकुमार मस्के, मराठी विभागप्रमुख, महाराष्ट्र उदयगिरी महाविद्यालय, उदगीर, जि. लातूर.

प्रा. डॉ. मार्तंड कुलकर्णी, मराठी विभागप्रमुख, सरस्वती विद्यामंदिर कला महाविद्यालय, किनवट, जि. नांदेड.

प्रा. डॉ. मधू सुरेश सावंत, मराठी विभाग, पीपल्स कॉलेज, नांदेड.

प्रा. डॉ. सा. द. सोनसळे, मराठी विभाग, कै. रमेश वरपुडकर महाविद्यालय, सोनपेठ, जि. परभणी.

प्रा. डॉ. पंढरीनाथ धोंडगे, मराठी विभाग, ज्ञानोपासक महाविद्यालय, जिंतूर, जि. परभणी.

प्रा. डॉ. बाबुराव खंदारे, मराठी विभागप्रमुख, बहिर्जी स्मारक महाविद्यालय, वसमत, जि. हिंगोली.

प्रा. डॉ. जयद्रथ जाधव, मराठी विभागप्रमुख, शिवाजी महाविद्यालय, रेणापूर, जि. लातूर.

प्रा. डॉ. विठ्ठल जंबाले, मराठी विभागप्रमुख, देगलूर महाविद्यालय, देगलूर, जि. नांदेड.

प्रा. डॉ. शैलेंद्र लेंडे, मराठी विभागप्रमुख, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

प्रा. डॉ. वंदना महाजन, संचालक, का. स. वाणी मराठी प्रगत अध्ययन संस्था, धुळे.

प्रा. डॉ. सुनिता सांगोले, मराठी विभाग, दयानंद कला महाविद्यालय,लातूर.

अरविंद जगताप, १ बी ४०२, न्यू दिंडोशी, म्हाडा कॉम्प्लेक्स, मालाड (पू.), मुंबई - ९७.

फ. मुं. शिंदे, ८३, यमुना, महात्मा गांधीनगर, पद्मपुरा, औरंगाबाद - ०५.

निमंत्रित विद्यार्थी सदस्य :

१. शीतल गोविंद खोत, द्वारा - प्राचार्य, दयानंद कला महाविद्यालय, लातूर.

२. दीपमाला मारोतीराव इंगोले, द्वारा - प्राचार्य, शिवाजी महाविद्यालय, उद्गीर, जि. लातूर

शुभेच्छा संदेश

बदलता विद्यार्थी वर्ग आणि बदलते शिक्षण यांचा एकसंघ विचार करत मूल्यात्मक ज्ञानाची गरज ओळखून भाषा, साहित्याचा तसेच संस्कृतीचा विचार अभ्यासक्रमांच्या मध्यवर्ती असायला हवा. कारण, काळाची दृष्टी बदललेली आहे. तसेच विद्यार्थ्यांची अभिरुचीही बदललेली आहे. या अनुषंगाने एकूण अभ्यास साधनांची रचना बदलायला हवी. 'विविधता' ही आपल्या अभ्यासक्रमांची ओळख असायला हवी. या दृष्टीने, मराठी भाषा आणि साहित्याच्या या नव्या अभ्यासक्रमांची मांडणी केलेली आहे. ही मांडणी एकंदर विद्यार्थिकेंद्री असून या विद्यापीठाच्या अशा पाठ्यपुस्तकांमधून, तसेच या प्रकारच्या संपादनांमधून सरळपणे जाणवते! म्हणूनच, या पाठ्यपुस्तकांचे अध्ययन करणाऱ्या सर्व विद्यार्थ्यांसह सर्व शिक्षकांना यानिमित्त माझ्या हार्दिक शुभेच्छा!

डॉ. उद्धव भोसले
कुलगुरू,
स्वामी रामानंद तीर्थ
मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

अनुक्रमणिका

। निवडक कादंबरी वाङ्मय ।

१. **बोलीभाषेतील कादंबरी**
मेड इन इंडिया : पुरुषोत्तम बोरकर । ४७

२. **संज्ञाप्रवाही कादंबरी**
रात्र काळी...घागर काळी : चि. त्र्यं. खानोलकर । ५२

३. **सामाजिक कादंबरी**
नटरंग : आनंद यादव । ६०

४. **राजकीय कादंबरी**
ताम्रपट : रंगनाथ पठारे । ६६

५. **स्त्रीवादी कादंबरी**
ब्र : कविता महाजन । ७३

६. **व्यक्तिचित्रणात्मक कादंबरी**
मी सावित्री जोतीराव : कविता मुरुमकर । ७९

७. **ऐतिहासिक कादंबरी**
सकल दक्षिणदिग्गाधिपती : पंडितराव देशमुख । ८८

८. **आत्मकथनात्मक कादंबरी**
फेसाटी : नवनाथ गोरे । ९७

परिशिष्टे : एक : लेखकांचा परिचय । १०९
दोन : शब्दार्थ सूची । ११४